

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-педагогічної
роботи *Марія Боднар* **Марія БОДНАР**
«01» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАРОДНИЙ КОСТЮМ ТА СЦЕНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТАНЦЮ

**рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво).
Хореографія**

Робоча програма навчальної дисципліни «Народний костюм та сценічне оформлення танцю» для здобувачів вищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). Кременець, 2024. 12 с.

Розробник:

Ратинська Інна Василівна – завідувач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання. Протокол № 1 від 01 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Інна РАТИНСЬКА

ВСТУП

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо–професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 ECTS	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)		
Змістових модулів – 4	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво). Хореографія	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 6	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
72	110		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 40,0 % / 60,0 %

для заочної форми навчання – 8,3 % / 91,7 %

Мета та завдання вивчення дисципліни

Основною метою дисципліни «Народний костюм та сценічне оформлення танцю» є ознайомлення здобувачів з основними типами та різновидами складових елементів традиційного українського народного костюму; вивчення особливостей народних костюмів мешканців різних регіонів України; отримання професійно-зорієнтованих знань з історії виникнення та розвитку народного костюму, правил оформлення сценічного майданчику для застосування їх на практиці при постановці хореографічного твору; вивчення основних типів та різновидів складових елементів традиційного народного костюму окремих країн і народів.

Завдання вивчення освітнього компоненту «Народний костюм та сценічне оформлення танцю»:

- Ознайомитись з історією виникнення народних костюмів у світі та в Україні.
- Сформувати знання про особливості українського народного костюму відповідно до хореографічного регіону.
- Сформувати знання про особливості народних костюмів різних країн світу.
- Здобути знання про поняття «сценічний костюм».
- Оволодіти знаннями у сфері сценографічного мистецтва (використання реквізиту, освітлення хореографічного твору).
- Сформувати навички та уміння розробки костюмів, реквізиту, сценічного оформлення танцю.

Дисципліна «Народний костюм та сценічне оформлення танцю» спрямована на формування у здобувачів таких компетентностей:

Інтегральна:

Здатність здобувача розв'язувати складні освітні завдання та проблеми у галузі загальної середньої та позашкільної освіти, що передбачає здійснення дослідницької й інноваційної діяльності, проведення науково-педагогічних досліджень сучасних проблем музичної педагогіки та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 Здатність генерувати нові ідеї (креативність), творчо самовиражатися, поважати українську національну культуру та приймати обґрунтовані рішення; усвідомлювати значення національно-культурної самоідентичності.

ЗК10 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК8 Здатність керувати музично-пізнавальною і художньо-виконавською діяльністю особистості з урахуванням проявів її емоційної та волевої сфер, вияву творчої активності в умовах освітнього процесу та за його межами.

ФК10 Здатність до культуровідповідного, поглибленого розуміння змісту музичних образів і втілення їх у досконалій музично-виконавській формі.

ФК16 Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, відповідально діяти з високим ступенем автономії.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3 Розуміє значущість культури і мистецтва для виховання і розвитку особистості учня, керується у своїй діяльності цінностями світової і національної музичної культури, принципами полікультурної толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 8 Розуміє, пояснює сутність принципів формування культуровідповідного змісту загальної і фахової мистецької (музичної) освіти, володіє методичним інструментарієм, формами організації, традиційними і сучасними методами та засобами художньо-творчого розвитку особистості.

ПРН 15 Дотримується морально-етичних норм спілкування, керується у професійній діяльності принципами толерантності, творчому мистецькому діалогу, співпраці та взаємоповаги до думок інших учасників освітнього процесу.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Народно-сценічний костюм і національна культура народу. Вплив костюму на стилістичні особливості народної хореографії.

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Народно-сценічний костюм у видовищних заходах і хореографічних постановках» (2 год.)

Тема 2. Створення сценічного костюма на основі національного (2 год.)

Змістовий модуль 2. Особливості українського народно-сценічного костюму, його регіональні особливості. Характер танцювальної культури – лексика рухів, композиція танцю, музичне оформлення.

Тема 3. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Центрального регіону України, Слобожанщини (2 год.)

Тема 4. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Поділля, Полісся (2 год.)

Тема 5. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Карпатського регіону України (2 год.)

Тема 6. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Південного регіону України (2 год.)

Змістовий модуль 3. Вплив сусідніх держав та їхніх культур на становлення народної творчості українців. Особливі характерні риси народно-сценічного одягу та хореографічного мистецтва народів Східної та Західної Європи.

Тема 7. Національний народно-сценічний костюм народів Балтії, Польщі, Болгарії, Італії, Іспанії (2 год.)

Тема 8. Національний народно-сценічний костюм народів Словаччини, Угорщини, Румунії, Молдови, Грузії (2 год.)

Змістовий модуль 4. Сценічне оформлення хореографічних вистав.

Тема 9. Устаткування сучасної сцени. Декорації. Світло. Колір (2 год.)

Тема 10. Етапи роботи над сценічним оформленням хореографічної постановки (2 год.)

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Народно-сценічний костюм і національна культура народу. Вплив костюму на стилістичні особливості народної хореографії.												
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Народно-сценічний костюм у видовищних заходах і хореографічних постановках».	11	2	2			7	11					11
Тема 2. Створення сценічного костюма на основі національного	13	2	4			7	13	1	1			11
Усього годин	24	4	6			14	24	1	1			22
Змістовий модуль 2. Особливості українського народно-сценічного костюму, його регіональні особливості. Характер танцювальної культури – лексика рухів, композиція танцю, музичне оформлення.												

Тема 3. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Центрального регіону України, Слобожанщини	11	2	2			7	14	1	2			11
Тема 4. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Поділля, Полісся	11	2	2			7	11					11
Тема 5. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Карпатського регіону України	11	2	2			7	11					11
Тема 6. Художні та стилістичні особливості народно-сценічного костюму та хореографічної культури Південного регіону України	11	2	2			7	11					11
Усього годин	44	8	8			28	47	1	2			44
Змістовий модуль 3. Вплив сусідніх держав та їхніх культур на становлення народної творчості українців. Особливі характерні риси народно-сценічного одягу та хореографічного мистецтва народів Східної та Західної Європи.												
Тема 7. Національний народно-сценічний костюм народів Балтії, Польщі, Болгарії, Італії, Іспанії	14	2	4			8	11					11
Тема 8. Національний народно-сценічний костюм народів Словаччини, Угорщини, Румунії, Молдови, Грузії	12	2	2			8	11					11
Усього годин	26	4	6			16	22					22

Змістовий модуль 4. Сценічне оформлення хореографічних вистав.												
Тема 9. Устаткування сучасної сцени. Декорації. Світло. Колір	13	2	4			7	13	1	1			11
Тема 10. Етапи роботи над сценічним оформленням хореографічної постановки	13	2	4			7	14	1	2			11
Усього годин	26	4	8			14	27	2	3			22
Загальна кількість годин	120	20	28			72	120	4	6			110

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Функції, класифікація та етнографічні ознаки народного костюму	2	
2	Історія виникнення та розвитку українського костюму	2	
3	Значення орнаменту на костюмі, прикраси	2	2
4	Традиційне вбрання запорізьких козаків	2	
5	Різновид українського народного костюму відповідно до регіону України	2	2
6	Сценічний костюм України відповідно до хореографічного регіону	2	
7	Національне вбрання Іспанії	2	
8	Польський народний костюм	2	
9	Угорський народний костюм	2	
10	Традиційний циганський костюм	2	
11	Народний костюм країн Північної та Латинської Америки	2	
12	Основні етапи розвитку театральної сцени та її обладнання	2	
13	Основні правила сценічного оформлення хореографічного твору	2	2
14	Танцювальний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток	2	
		28	6

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	Функції, класифікація та етнографічні ознаки народного костюму	2	5
	Художні особливості українського костюму	2	5
	Основні різновиди компонентів українського вбрання	4	6
	Народний костюм Полісся та Волині	4	6
	Народний костюм Галичини, Буковини, Покуття	4	6
	Народний костюм Бойківщини, Закарпаття, Лемківщини	4	6
	Народний костюм Наддніпрянщини	4	6
	Народний костюм Слобожанщини	4	5
	Народний костюм Поділля	4	5
	Польський народний костюм	4	5
	Угорський народний костюм	4	5
	Молдавський народний костюм	4	5
	Іспанський народний костюм	4	5
	Циганський народний костюм	2	5
	Грузинський національний костюм	2	5
	Народний костюм різних країн XIX ст.	4	5
	Сценографія та її роль в комплексі виразних засобів хореографічної вистави	4	5
	Основні етапи розвитку театральної сцени та її обладнання	2	5
	Обладнання та термінологія сучасної театральної сцени	2	5
	Основні правила сценічного оформлення хореографічного твору	4	5
	Танцювальний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток	4	5
Усього		72	110

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Стилістичні особливості народно-сценічного костюму Півночі України – Полісся, Поділля, Опілля
2. Стилістичні особливості народно-сценічного костюму Західної України – Лемківщина, Бойківщина, Гуцульщина, Закарпаття
3. Одяг народів Балтії: Литва, Латвія, Естонія
4. Стилістичні особливості народно-сценічного костюму Центральної та Південної України – Наддніпрянщина, Буковина
5. Стилістичні особливості народно-сценічного костюму Східної України – Слобожанщина
6. Функції, класифікація та етнографічні ознаки народного костюму

7. Сценічні спецефекти та їх використання в хореографічних постановках (декорації, бутафорії та реквізит)
8. Загальні принципи етнографічного районування України
9. Обладнання та термінологія сучасної театральної сцени
10. Особливості народного костюма молдаван та румунів
11. Основні мотиви української вишивки
12. Устаткування сучасної сцени. Декорації. Світло. Колір
13. Одяг народів Західної Європи: Італія, Іспанія
14. Костюм і танцювальна культура народу
15. Вплив костюма на стилістичні особливості народної хореографії
16. Правила виготовлення ескізу танцювального костюму та ескізу оформлення танцювальної площадки
17. Одяг народів Східної Європи: Польща, Угорщина, Болгарія
18. Народне вбрання країн Північної та Латинської Америки

Методи навчання:

словесні – розповідь-пояснення, бесіда, лекція, семінари-дискусії; індуктивні та дедуктивні методи;

наочні методи – ілюстрація, демонстрація.

Форми контролю: індивідуальні проектні роботи, мультимедійні презентації, залік.

Формат курсу – лекційні та практичні заняття, індивідуальні консультації.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю

		складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

A (100-90 балів) – відмінно:

- заслуговує студент, який на високому рівні засвоїв лекційний матеріал, послуговується додатковою інформацією, вміє аналізувати і синтезувати навчальний матеріал, робить висновки та узагальнення;
- бере активну участь у практичних заняттях, проявляє ініціативу.

B (89-82 бали) – добре:

- заслуговує студент, який успішно засвоїв лекційний матеріал, послуговується додатковою інформацією, вміє аналізувати і синтезувати навчальний матеріал, робить висновки та узагальнення.

C (81-75 балів) – добре:

- заслуговує студент, який на доброму рівні засвоїв лекційний матеріал, послуговується додатковою інформацією, у загальному вміє робити висновки, але не проникає в глибину даного питання.

D (74-67 балів) – задовільно:

- заслуговує студент, який на середньому рівні засвоїв лекційний матеріал, не послуговується додатковою інформацією;
- вміє зробити висновки, але поверхово орієнтується у вивченому матеріалі.

E (66-60 балів) – задовільно:

- заслуговує студент, який на низькому рівні засвоїв лекційний матеріал, не користується додатковою інформацією, поверхово і не конкретно аналізує мистецькі процеси, не робить узагальнень, не бачить аналогій, йому важко зробити висновки.

FX (59-35 балів) – незадовільно:

– заслуговує студент, який дуже поверхово засвоїв лекційний матеріал, володіє найелементарнішими поняттями, не може зробити висновків, не виконує завдань для самостійного опрацювання.

X (34-0 балів) – незадовільно:

– заслуговує студент, який зовсім не засвоїв лекційного матеріалу і не проявляє інтересу до вивчення даного предмету.

Методичне забезпечення

Комплекс методичного забезпечення. Робоча програма «Народний костюм та сценічне оформлення танцю» для студентів з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Автор-укладач Ратинська І. В.

Рекомендована література

1. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України: Навч. посіб. К.: МАУП, 2002. 3-тє вид., стереотип. 256 с.
2. Вакуленко О.М. Костюм у бальній та сучасній хореографії. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/kis/2010_2/31.pdf.
3. Васіна З. О. Український літопис вбрання Т. II К. : Мистецтво, 2006
4. Захарчук-Чугай Р. В. Українське народне декоративне мистецтво. Київ : Знання, 2012. 342 с.
5. Камінська Н.М. та ін. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до XXI століття Харків: Золоті сторінки, 2004.
6. Народний костюм і сценічне оформлення танцю. Програма курсу для студентів спеціальності 7.020202 «Хореографія» / Упор. А.М. Чернишова. Житомир, 2010. 55 с
7. Стасько Б. та ін. Український народний одяг (західні етнографічні регіони) Івано-Франківськ : Плай, 2009.
8. Уклад. О. М. Курдупова Народний костюм та сценічне оформлення танцю [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни Харків: ХДАК, 2017.